

EXPUNERE DE MOTIVE

1. Titlul proiectului de act normativ

LEGE

Pentru modificarea și completarea legilor electorale prin introducerea votului pe liste de preferință

2. Motivul emiterii actului normativ

Descrierea situației actuale:

Sistemul electoral actual pentru alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, alegerea autorităților administrației publice locale, dar și pentru alegerea Parlamentului European presupune alegerea pe liste. Felul în care candidații ajung să fie pe liste și ordinea acestora pe liste este, însă, în afara oricărui control al alegătorului. Fiecare partid își stabilește, prin norme interne, modalitatea de stabilire a candidaților și locurile pe listă. Criteriile de stabilire a listei sunt, de cele mai multe ori, politice și mai puțin meritatorii. Aceste criterii pot avea ca referință influența internă sau locală a vreunui candidat, notorietatea acestuia, legăturile cu conducerea națională a partidului sau anumite negocieri și schimburi interne care se fac în cadrul acestor liste. Criteriile de stabilire a listei au ca bază meritocrația sau pregătirea profesională a candidatului doar în situații excepționale, iar influența alegătorilor în stabilirea ordinii listei este inexistentă. Acest lucru poate duce la demotivarea generală a acestora și absenteeism.

În cea mai mare parte a statelor membre, alegătorii pot exprima voturi preferențiale pentru a schimba ordinea numelor de pe listă. În șase state membre (Germania, Spania, Franța, Portugalia, Ungaria și România) listele sunt însă închise (nu există posibilitatea voturilor preferențiale). În Malta și Irlanda, alegătorii ordonează candidații în ordinea preferințelor (votul unic transferabil).

Schimbări preconizate:

Preluând modelul acestor state și cu scopul de a transfera un procent mai mare al deciziei în mâna electoratului, prezentul act normativ își propune introducerea posibilității alegătorului de a opta pentru un candidat preferat din lista oferită de partide. În acest mod, cetățeanul are un impact direct asupra rezultatului final. Indicarea unui singur candidat nu reprezintă o reordonare a întregii liste după preferințele individuale, ci va contribui la o rearanjare care are ca rezultat final preferințele tuturor alegătorilor care optează pentru acel partid, candidații care au reușit să convingă un număr substanțial de alegători se vor regăsi în mod natural în fruntea listei finale.

De asemenea, acest mecanism reduce din caracterul tranzacțional al formării listelor electorale. În acest moment, în interiorul partidelor, ordonarea listelor se face în urma unor negocieri de oportunitate care țin cont prea puțin de meritocrație sau chiar de preferința populară. Primele locuri pe listele electorale nu sunt ocupate de cei mai populari candidați sau de cei mai bine pregătiți, ci de persoanele care îndeplinesc criterii stabilite intern de către conducerea partidului, reprezentând în fapt voința acestora și nu a cetățenilor. Așadar, prin implementarea unei măsuri de reordonare a listei în conformitate cu

doleanțele electoratului, crește gradul democrației din România.

În egală măsură, trebuie menționat faptul că schimbarea legislativă propusă nu afectează predictibilitatea sau stabilitatea sistemului electoral actual din două motive: în primul rând, pentru că ea încorporează și respectă toate elementele sistemului electoral actual într-o formă care le completează și le îmbunătățește, fără a schimba fundamental felul în care se desfășoară alegerile. De asemenea, este o modificare care înțelege spiritul legii în forma actuală, consolidând democrația și nu subminând-o.

Un alt element de predictibilitate este și propunerea ca actuala modificare să intre în vigoare după finalizarea procesului electoral din anul 2024, respectând prevederile legale de a nu modifica legislația electorală cu mai puțin de 6 luni înaintea unui scrutin

Prin modificările și completările aduse legislației electorale, mai exact prin modificarea și completarea Legii nr. 208/2015 privind alegerea Senatului și a Camerei Deputaților, precum și pentru organizarea și funcționarea Autorității Electorale Permanente, modificarea și completarea Legii nr. 115/2015 privind alegerea autorităților administrației publice locale, pentru modificarea Legii administrației publice locale nr. 215/2001, precum și pentru modificarea și completarea Legii 393/2004 privind Statutul aleșilor locali, și prin modificarea și completarea Legii 33/2007 privind organizarea și desfășurarea alegerilor pentru Parlamentul European, se introduce sistemul votului pe liste de preferință, în sensul că **în momentul în care alegătorul își exprimă votul pentru o anumită formațiune politică, va putea să își exprime și preferința pentru un candidat din cadrul listei formațiunii.** În acest fel, ordinea stabilită inițial de partid va fi influențată direct de numărul de voturi primite de candidați. Se va putea vota și formațiunea politică, fără exprimarea preferinței pentru un anumit candidat, dacă alegătorul este mulțumit de felul în care lista a fost ordonată de partid. Această măsură este menită să crească prezența la vot și implicarea civică a cetățenilor în procesul de vot, dar și responsabilizarea partidelor în privința stabilirii candidaților la alegerile locale, parlamentare sau europene.

Mai exact, propunerea de față vine cu modificări în ceea ce privește felul în care sunt distribuite mandatele din cadrul unei liste. Dacă până acum ordinea era stabilită de partid, prezenta lege impune ca ordinea să fie stabilită de numărul de preferințe exprimate pentru un candidat din cadrul unei liste. Nu se renunță la sistemul listelor, numărul de voturi pe care fiecare formațiune le ia se calculează în funcție de voturile preferențiale primite de fiecare candidat din lista, dar și voturile formațiunii politice, dar ordinea stabilită de partid și care va apărea pe buletinul de vot se va modifica în funcție de numărul de voturi preferențiale ale fiecărui candidat. Asta înseamnă că formatul buletinului de vot este modificat în așa fel încât să permită indicarea preferinței față de un candidat anume din lista, dar și votul pentru întreaga formațiune, caz în care acel vot va intra în calcul doar ca număr final al voturilor primite de formațiune.

Principalele modificări în vederea votului pe liste de preferință sunt:

- modificări în privința formatului buletinului de vot, în sensul patrulaterul formațiunii politice care în forma actuală a legii conține lista de candidați, va conține și patrulater mai mici pentru a permite exprimarea preferinței pentru un candidat;
- în vederea evitării multiplelor situații în care ștampila de vot se imprima pe ambele părți ale unei file, legea propune ca patrulater să fie imprimate pe o singură pagină a unei file a buletinului de vot;
- votul va putea fi dat prin indicarea preferinței pentru un singur candidat sau pentru formațiunea

politică care propune lista; - procesele verbale încheiate de birourile electorale vor conține și numărul de voturi preferențiale pentru fiecare candidat; - sunt reglementate și situațiile în care un buletin de vot conține mai multe ștampile din cadrul aceleiași liste; - repartizarea mandatelor cuvenite pentru fiecare formațiune se va face în funcție de numărul de voturi preferențiale obținute de fiecare candidat; - este reglementată și modalitatea de calcul pentru numărul voturilor valabil exprimate pentru fiecare formațiune care va fi numărul de voturi preferențiale ale candidaților și voturile luate de formațiune, pentru cazul în care votul a fost dat pentru formațiune, adică ștampila a fost aplicată în dreptul denumirii formațiunii sau pentru cazul în care în cadrul aceleiași liste au fost aplicate ștampile pentru mai mulți candidați;	
Alte informații: Nu este cazul	
3. Impactul socio-economic al actului normativ	
1. Impactul macroeconomic	Nu este cazul
a. Impactul asupra mediului concurențial și domeniului ajutoarelor de stat	Nu este cazul
2. Impactul asupra mediului de afaceri	Nu este cazul
a. Impactul asupra sarcinilor administrative	Nu este cazul
b. Impactul asupra întreprinderilor mici și mijlocii	Nu este cazul
3. Impactul social	Creșterea implicării cetățenilor cu drept de vot în procesul legislativ printr-o prezență mai mare la alegerile locale, parlamentare și europarlamentare.
4. Impactul asupra mediului	Nu este cazul
4. Impactul financiar asupra bugetului general consolidat, atât pe termen scurt, pentru anul curent, cât și pe termen lung (5 ani)	
- mii lei -	

Indicatori	Anul curent	Următorii 4 ani				Media 5 ani
	2024	2025	2026	2027	2028	
1. Modificări ale veniturilor bugetare, plus/minus, din care:						
a. Buget de stat	Nu este cazul					
b. Bugete locale	Nu este cazul					
c. Bugetul asigurărilor sociale de stat	Nu este cazul					
2. Modificări ale cheltuielilor bugetare, plus/minus, din care:						
a. Buget de stat	Nu este cazul					
b. Bugete locale	Nu este cazul					
c. Bugetul asigurărilor sociale de stat	Nu este cazul					
3. Impact financiar, plus/minus, din care:						
a. Buget de stat	Nu este cazul					
b. Bugete locale	Nu este cazul					
c. Bugetul asigurărilor sociale de stat	Nu este cazul					
4. Propuneri pentru acoperirea creșterii cheltuielilor bugetare: - Nu este cazul						
5. Propuneri pentru a compensa reducerea veniturilor bugetare: - Nu este cazul						
5. Efectele actului normativ asupra legislației în vigoare						
1. Măsuri normative necesare pentru aplicarea prevederilor actului normativ						
a. Acte normative în vigoare ce vor fi modificate sau abrogate, ca urmare a intrării în vigoare a proiectului de act normativ: - Nu este cazul						

b. Acte normative ce urmează a fi elaborate în vederea implementării noilor dispoziții:	
- Nu este cazul	
2. Compatibilitatea proiectului de act normativ cu legislația în domeniul achizițiilor publice	
- Nu este cazul	
3. Conformitatea proiectului de act normativ cu legislația comunitară, în cazul proiectelor ce transpun prevederi comunitare	
- Nu este cazul	
4. Măsuri normative necesare aplicării directe a actelor normative comunitare	
- Nu este cazul	
5. Hotărâri ale Curții de Justiție a Uniunii Europene	
- Nu este cazul	
6. Alte acte normative și/sau documente internaționale din care decurg angajamente	
- Nu este cazul	
7. Alte informații	Nu este cazul
6. Consultările efectuate în vederea elaborării actului normativ:	
7. Activități de informare publică privind elaborarea și implementarea proiectului de act normativ	
1. Informarea societății civile cu privire la necesitatea elaborării proiectului de act normativ: Nu este cazul	
2. Informarea societății civile cu privire la eventualul impact asupra mediului în urma implementării proiectului de act normativ, precum și efectele asupra sănătății și securității cetățenilor sau biodiversității biologice: Nu este cazul	
8. Măsuri de implementare	
1. Măsuri de punere în aplicare a proiectului de act normativ de către autoritățile administrației publice centrale și/sau locale - înființarea unor organisme sau extinderea competențelor existente: Nu este cazul	

pentru modificarea și completarea legilor electorale prin introducerea votului pe liste de preferință

[illegible]